

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 32Csp/106/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120207282
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Berežná
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2021:8120207282.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Zuzanou Berežnou v spore žalobcu: P. V., N.. XX.X.XXXX, A. R. XXX, XXX XX R., právne zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: BENCONT COLLECTION, a.s., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692, právne zastúpený: JUDr. Oskar Chnápko, advokát, so sídlom Komenského 3, 974 01 Banská Bystrica, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 1 353,43 eur, takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 135 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
- II. V prevyšujúcej časti sa žaloba z a m i e t a.
- III. P r i z n á v a žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 19.6.2020 domáhal voči žalovanému zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 1 353,43 eur a náhrady trov konania.
2. V žalobe tvrdil, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 7Csp/5/2018 o vydanie bezdôvodného obohatenia bol ako žalobca v postavení spotrebiteľa úspešný. Ako spotrebiteľ si uplatňuje satisfakciu za porušenie spotrebiteľských práv, keď svoje práva musel brániť podaním žaloby. Primerané finančné zadostučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Zároveň má mať funkciu relutárnu. Keďže žalobca je spotrebiteľom, ktorý úspešne uplatnil porušenie svojho práva na súde a bola tým splnená hypotéza právnej normy, finančné zadostučinenie požaduje vo výške 1 353,43 eur, čo zodpovedá sume, o ktorú sa chcel žalovaný na jeho úkor obohatiť.
3. Žalobca ako dôkazy označil rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 7Csp/5/2018 a rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/108/2019.
4. Žalovaný so žalobou nesúhlasil a navrhol ju ako nedôvodnú zamietnuť. Poukázal na to, že žalobca nepreukázal, že žalovaný porušil právne predpisy, ktoré by zakladali nárok žalobcu ako spotrebiteľa na primerané finančné zadostučinenie. Subjektom, ktorý uzavrel zmluvu o úvere neobsahujúcu všetky požadované náležitosti bol pôvodný veriteľ Poštová banka, a.s. Práve pôvodný veriteľ spôsobil, že zmluva o úvere neobsahovala všetky zákonné náležitosti. Zároveň nesúhlasil s výškou uplatneného finančného zadostučinenia. Považoval za potrebné skúmať, či u spotrebiteľa išlo o hrozbu a ujmu.

5. Strany súhlasili s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania, preto súd vo veci stanovil termín verejného vyhlásenia rozsudku na deň 16.3.2021.

6. Pri rozhodovaní sa súd oboznámil s predloženými listinnými dôkazmi, z ktorých zistil tento skutkový stav:

7. Okresný súd Prešov rozsudkom sp. zn. 7Csp/5/2018 zo dňa 24.6.2019 uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi titulom bezdôvodného obohatenia 1 353,43 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 10.2.2018 do zaplatenia a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. V odôvodnení súd poukázal na to, že dňa 22.10.2008 bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere medzi právnym predchodcom žalovaného - Poštovou bankou, a.s. a žalobcom. Zmluva je formulárová. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 60.000 Sk (1 991,64 eur), úroková sadzba 21%, RPMN vo výške 23,14 %. Zmluva neobsahovala výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, preto bola považovaná za bezúročnú a bez poplatkov. Žalobca mal žalovanému zaplatiť vzhľadom na vyššie uvedené len sumu 1 991,64 eur a keďže mu zaplatil spolu až 3 345,07 eur, bolo dôvodné zaviazť žalovaného k zaplateniu sumy 1 353,43 eur predstavujúcej jeho bezdôvodné obohatenie v dôsledku plnenia bez právneho dôvodu podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka.

9. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 12Co/108/2019 zo dňa 14.5.2020 potvrdil vyššie uvedený rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 27.5.2020.

10. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

11. Podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len "kolektívne záujmy spotrebiteľov"). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

12. Podľa § 4 ods. 2 Zákona o ochrane spotrebiteľa, predávajúci nesmie

a) ukladať spotrebiteľovi povinnosti bez právneho dôvodu,

b) upierať spotrebiteľovi práva podľa § 3,

c) používať nekalé obchodné praktiky a neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách.

13. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba je dôvodná pokiaľ ide o základ uplatneného nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že vzťah medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného bol založený spotrebiteľskou zmluvou. Žalobca pri uzatvorení a plnení zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Právny predchodca žalovaného je obchodnou spoločnosťou, pričom jedným z predmetov jeho podnikania (činnosti) je poskytovanie úverov a pôžičiek bankovým spôsobom z vlastných zdrojov.

14. Súdne rozhodnutia už ustálili, že nevyhnutnosť ochrany spotrebiteľa je daná jeho nerovným postavením vo vzťahu spotrebiteľ - dodávateľ vyplývajúcim z nerovnováhy vyjednávacej sily, nerovnomernosti znalostí a ekonomickej neúmernosti zdrojov. Systém ochrany zavedený smernicou 93/13/EHS, ktorý bol prebratý aj do Občianskeho zákonníka, vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa nachádza v nerovnom postavení voči predávajúcemu alebo poskytovateľovi z hľadiska jeho vyjednávacej sily, z hľadiska úrovne informovanosti, čo ho vedie k tomu, že pristúpi na podmienky vopred vytvorené predávajúcim alebo poskytovateľom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. V týchto

vzťahoch je práve dodávateľ vo fakticky výhodnejšom postavení, pretože má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému svoje služby poskytuje.

15. Zákon za účelom ochrany spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v porovnaní s dodávateľom na vyváženie faktickej prevahy dodávateľa zakotvil pomerne prísne pravidlá a náležitosti, ktoré musí zmluva o spotrebiteľskom úvere spĺňať. Bolo preto povinnosťou súdu podrobiť kontrole obsahové náležitosti zmluvy o úvere. Okresný súd Prešov rozsudkom sp. zn. 7Csp/5/2018 zo dňa 24.6.2019 uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi sumu 1 353,43 eur titulom bezdôvodného obohatenia s poukazom na to, že spotrebiteľská zmluva neobsahovala všetky zákonom požadované náležitosti v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z.

16. Pokiaľ teda ide o dôvodnosť žaloby vo veci samej súd poukazuje na to, že úspech žalobcu ako spotrebiteľa v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia je nespochybniteľný. Predmetný rozsudok bol preskúmaný odvolacím súdom, ktorý ho vyhodnotil ako vecne správny. Preto súd s poukazom na to, že žalobca ako spotrebiteľ na súde úspešne uplatnil porušenie práva, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti zodpovedá. Súd preto posúdil nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle satisfakcie za to, že sa domáhal voči dodávateľovi na súde svojich práv ako dôvodný.

17. V danom prípade z vykonaného dokazovania nesporne vyplýva, že žalovaný porušil práva žalobcu tým, že zmluva o úvere nespĺňala všetky obsahové náležitosti v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch a z tohto dôvodu bola považovaná za bezúročnú a bez poplatkov. Porušenie spotrebiteľských práv bolo právoplatne judikované. Neobstojí preto námietka žalovaného o absencii porušenia spotrebiteľských práv. Pokiaľ ide o námietku žalovaného, že bol to jeho právny predchodca, kto naformuloval zmluvu neobsahujúcu všetky povinné náležitosti, súd poukazuje na to, že rozsudok deklarujúci porušenie spotrebiteľských práv bol vydaný v konaní proti samotnému žalovanému. Súd poukazuje na to, že bol to žalovaný, kto sa voči žalobcovi bezdôvodne obohatil a vo vzťahu k nemu si musel spotrebiteľ uplatňovať svoje spotrebiteľské práva. Neobstojí preto námietka pasívnej vecnej legitimácie žalovaného.

18. Súd zároveň poukazuje na § 3 odsek 5 veta posledná Zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorého kvalifikačným znakom pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nie je ujma. Postačuje, že spotrebiteľ úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom. Pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je teda podstatné to, že k porušeniu práva došlo. Uvedená skutočnosť v danom prípade vyplýva z vyššie citovaného rozsudku sp. zn. 7Csp/5/2018. Zákon nevyžaduje pre vznik nároku na primerané finančné zadosťučinenie, aby spotrebiteľovi bola prívodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

19. Zmyslom primeraného finančného zadosťučinenia je jednak satisfakčná funkcia, tá sa však týka len konkrétneho spotrebiteľa, ktorému je primerané finančné zadosťučinenie priznané v relutárnej podobe. Okrem toho má primerané finančné zadosťučinenie aj preventívnu funkciu, ktorá nie je o nič menej významná a ktorej úlohou je odradiť nečestných dodávateľov od používania neprijateľných zmluvných podmienok či používania zmlúv neobsahujúcich zákonom predpísané náležitosti. Napokon existuje tu sankčná funkcia primeraného finančného zadosťučinenia, ktorá má viesť k tomu, aby dodávateľa boli postihnutí aj v majetkovej sfére, keďže ako ukazuje už niekoľkoročná súdna prax, vyhlásenie zmluvných podmienok za neprijateľné a konštatovanie absencie požadovaných zákonných náležitostí v zmluvách so spotrebiteľmi (ide de facto o morálne odsúdenie), javí sa byť nedostatočným. Nemožno zabúdať na to, že bol to práve žalovaný, kto sa dopustil konania v rozpore so zákonom.

20. Keďže žalovaný preukázateľne porušil práva žalobcu ako spotrebiteľa (tak ako bolo súdom právoplatne rozhodnuté), súd považoval samotný nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie za dôvodný, a preto žalobe vyhovel, avšak iba sčasti.

21. Súd sa nestotožňuje s názorom žalobcu v tom smere, že výška primeraného finančného zadosťučinenia musí byť totožná s výškou priznaného bezdôvodného obohatenia. Takýto názor by neumožnil zohľadňovať konkrétny skutkový stav tej - ktorej veci, čo by viedlo k prílišnému formalizmu. Zákon hovorí o „primeranom“ finančnom zadosťučinení, čo podľa názoru súdu má umožniť súdu posúdiť a zohľadniť jednotlivé prípady osobitne s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti prípadu.

22. V danom prípade bol žalobca úspešný pokiaľ ide o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1 353,43 eur s príslušenstvom. Na tomto mieste súd upriamuje pozornosť na to, že primerané finančné zadosťučinenie je chápané ako nástroj k odstráneniu ujmy nemateriálneho charakteru, nie ako náhrada za spôsobenú materiálnu škodu (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 1Odon 4597). O to viac nemožno chápať primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu škody, ktorá žalobcovi hrozila. Preto neobstojí tvrdenie žalobcu, ktorý odvodzuje výšku primeraného finančného zadosťučinenia zo sumy, o ktorú sa chcel žalovaný na jeho úkor obohatiť. Práve preto, že v prípade primeraného finančného zadosťučinenia ide o nárok, ktorý podlieha voľnej úvahe súdu (ktorá však musí byť podložená konkrétnymi skutkovými okolnosťami), je potrebné vychádzať z povinnosti žalobcu tvrdiť a preukázať rozhodujúce skutočnosti, ktoré ho viedli k uplatneniu primeraného finančného zadosťučinenia práve v požadovanej výške. V danom prípade žalobca okrem jediného argumentu (požaduje to, o čo sa chcel žalovaný na jeho úkor obohatiť) pred súdom neprodukoval žiadne iné tvrdenia ohľadom požadovanej výšky primeraného finančného zadosťučinenia.

23. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame finančné vyčíslenie, keďže má vyjadrovať satisfakciu (v zmysle odškodnenia) za stav, keď sa spotrebiteľ musel obrátiť na súd a žiadať o ochranu svojich práv. Primeraným finančným zadosťučinením sa odškodňuje ujma nemateriálnej povahy, preto nie je možné prihliadať iba na priznané bezdôvodné obohatenie, ale je potrebné zohľadniť aj iné skutočnosti.

24. V danom prípade súd považoval za spravodlivé priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 135 eur. Pri úvahe o výške priznaného finančného zadosťučinenia súd vychádzal z intenzity porušenia spotrebiteľských práv zohľadňujúc tiež časový aspekt závadného konania žalovaného. Zároveň súd vzal do úvahy, že žalobca ani len netvrdil a už vôbec nepreukázal ďalšie okolnosti (okrem priznaného bezdôvodného obohatenia), ktoré by mohli mať vplyv na rozhodnutie o výške primeraného finančného zadosťučinenia. Preto sa javí byť finančné zadosťučinenie vo výške 135 eur v tomto konkrétnom prípade ako primerané.

25. Možno preto zhodnotiť, že primeraná povaha a rozsahu porušenia práv žalobcu je suma 135 eur (desatina výšky bezdôvodného obohatenia), ktorá zodpovedá svojmu účelu, teda poskytuje žalobcovi ako spotrebiteľovi primeranú satisfakciu a súčasne pôsobí dostatočne odradzujúco pre žalovaného, ktorého má „motivovať“ k tomu, aby sa v budúcnosti vyhol predkladaniu vadných zmlúv spotrebiteľom. Súd na záver pripomína, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/137/2016 zo dňa 24.05.2017). Z týchto dôvodov súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 135 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

26. Podľa čl. 3 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené. Výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

27. Podľa čl. 4 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak takého ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

28. Podľa § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

29. Podľa § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

30. Súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnej výške napriek tomu, že mu nepriznal ním požadovanú sumu primeraného finančného zadosťučinenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. V danom prípade výška nároku závisela od úvahy súdu. Úvaha súdu sa týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku, ten bol daný. Základná sadzba tarifnej odmeny advokáta sa pritom vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia (obdobne tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co 20/2017 zo dňa 05.05.2017). O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Okresný súd Prešov.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Odvolanie musí ďalej obsahovať, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov tak, aby jeden zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

V Prešove, dňa 16. marca 2021